

'Sønnike'

af Jesper Quistgaard

- et undervisningsmateriale

- **Fag:** Dansk, Mediefag og Samfundsfag
- **Niveau:** Gymnasiale uddannelser og folkeskolens ældste klasser
- **Overordnede temaer:** Familieliv, hemmeligheder, sorg, maskulinitet, marginalisering og tro
- **Forfatter:** Katrine Sommer Boysen

Morten
AGERHOLM

Bertram
BISGAARD

Sønnike

En kærlighed som ingen anden

Med musik af
SØREN HUSS

En film af
JESPER QUISTGAARD

FILM
PORTEN

GOOD WILL

FELIX

NEW
SCREEN

FilmFyn

ANGEL

AL RIGHTS RESERVED 2015

ANGEL FILMS & GOODWILL PRæsenterer en film af JESPER QUISTGAARD med støtte fra NEW DANISH SCREEN & FILMFYN
MORTEN AGERHOLM BERTRAM BISGAARD TRINE PALLESEN ARI ALEXANDER MATHILDE LUNDBERG SARAH BOBERG KRISTIAN HALKEN CLAUDIUS ØSTERGAARD IBEN DORNER
ORIGINAL MUSIK AF SØREN HUSS PRODUCTION DESIGNER LOUISE KONGSTED & ALEXANDER MORENO LYDDISCHER PETER ALBRECHTSEN KLIPPER CATHRINE ØDGAARD FOTOGRAF RASMUS HASLE, DFF
EXECUTIVE PRODUCERS CATHRINE ØDGAARD JESPER QUISTGAARD ABBY DONG MORENO PRODUCER ABBY DONG MORENO MANUSKRIFTFORFATTERE CATHRINE ØDGAARD & JESPER QUISTGAARD INSTRUKTØR JESPER QUISTGAARD

Kort om undervisningsmaterialet

Undervisningsmaterialet til Jesper Quistgaards 'Sønnike' er rettet mod elever i gymnasiet samt folkeskolens ældste klasser. Den er oplagt at bruge i tværfaglige sammenhænge ved at kombinere dansk-, medie- og samfundsfaglige aspekter i analysen af filmens fortælling, karakterer og overordnede tematikker. Undervisningsmaterialet er ikke organiseret efter faggrænser, men trækker gennem centrale temaer og filmæstetiske spørgsmål tråde mellem de forskellige fagligheder.

Bag om filmen

Nogle af tidens helt centrale spørgsmål sættes under lup i danske Jesper Quistgaards debut som spillefilminstruktør 'Sønnike'. Med udgangspunkt i et familiedrama om den 29-årige Lasse, der på grund af en familiehemmelighed har distanceret sig fra sine forældre og sin 15 år yngre lillebror Vincent fortæller Quistgaard en almengyldig og tidløs historie om hemmeligheder, løgne og tro.

Men det er også en film, der er stærkt forankret i den fynske provins, hvor den er optaget, og som på den måde direkte tematiserer et liv væk fra de store byer. Dermed kaster 'Sønnike' sig ind i en af tidens varme diskussioner om storby over for udkant, lige som den også kaster lys over, hvor kompleks en størrelse maskulinitet kan være i dagens Danmark.

Arbejdsspørgsmål forud for filmen

- Filmplakaten er ofte vores første møde med en film, og den er med til at forme det indtryk, vi har af filmen, allerede inden vi ser den. Kig på plakaten til 'Sønnike'. Hvad fortæller den os?
- Hvordan skal vi forstå filmens titel? Hvad giver den af associationer og forventninger?

Hemmeligheder og løgne – handlingsreferat af 'Sønnike'

"Sandheden skal gøre jer frie." Sådan lyder det personlige bibelord, som Vincent har valgt at få læst op til sin konfirmation. På kirkebænkene sidder hans stole forældre Torben og Karen og betragter deres søn, der er klar til at træde ind i de voksnes rækker.

Men bibelordets betydning skal vise sig at række langt ud over konfirmationen i kirken, for den unge Vincent gør sig intet begreb om, hvor mange hemmeligheder, der gemmer sig i hans familie. I et indledende flashback har vi set Vincent som baby blive holdt af sin storebror Lasse, som ikke længere er en del af familien. Hvorfor har vi endnu til gode at finde ud af.

Den 29-årige Lasse har længe vendt ryggen til sin familie og bor på et nedlagt autoværksted sammen med vennen 'Skuret'. De roder med biler, drikker og lever bevidst fjernt fra den verden, som kunne finde på at kræve noget af dem. Men en morgen ringer Lasses telefon, og da Lasse er så langt væk i søvnen, at han ikke ænser at svare, tager hans kæreste Freja den. Hun får sig lidt af en overraskelse, da stemmen i telefonen minder Lasse om, at han skal huske at komme til sin brors konfirmation, for Lasse har aldrig fortalt Freja, at han overhovedet havde en bror.

Men Lasse dukker op, og mødes med sine fremmedgjorte forældres vanlige forsøg på at skabe sammenhold i den familie, der i så mange år har været opløst. På Lasses vegne har de købt en gave til

Vincent, og da Vincent pakker styrthjelmene ud, ser Lasse skeptisk til, mens forældrene forsøger at virke overraskede og roser ham for den gode idé, som de altså selv har fået.

Afstanden mellem de to brødre er rammende, men Lasse får alligevel plantet den idé i Vincents hoved, at han er nødt til at lade være med at tage med forældrene på vandretur i Norge den efterfølgende morgen og i stedet fejre Blå mandag sammen med sine venner som et almindeligt ungt menneske.

Selvom Lasse og Vincent åbenlyst er forskellige – Vincent med sin blide udstråling, øring og blåfarvede hår og Lasse med en langt mere hård og traditionelt maskulin energi – så vælger Vincent alligevel at lytte til sin bror. Så da Karen og Torben næste morgen forlader huset for at tage til Norge, bliver det uden Vincent. Han bliver hjemme, men i stedet for at tage med sine venner ud og fejre Blå mandag hygger han sig hjemme sammen med sin ven og vennens mor. For Vincent falder ikke lige inden for rammerne af den gængse normalitet i den danske provins, der stadig abonnerer på et antikveret syn på køns- og ungdomsroller. Igen og igen bliver Vincent konfronteret med en flok jævnaldrende bøllers misbilligende syn på hans blotte eksistens, og deres eneste svar på hans insistensen på at være sig selv, er at slå fra sig.

Men snart får brødrene andre og mere livsforandrende problemer. Intetanende vækkes Lasse samme nat af en lokalbetjent og præsten Lisbeth, der lige har konfirmeret Vincent. Lasse er afvisende – ikke mindst over for præsten, som han af endnu ukendte årsager nærer en stor modvilje mod – men han kan ikke forhindre dem i at formidle det budskab, de kommer med: Hans forældre er omkommet i en busulykke i Norge. I hver sin bil kører de i nattens styrtregn hjem til Vincent, der netop uden held har forsøgt at få forbindelse til sine forældres telefoner.

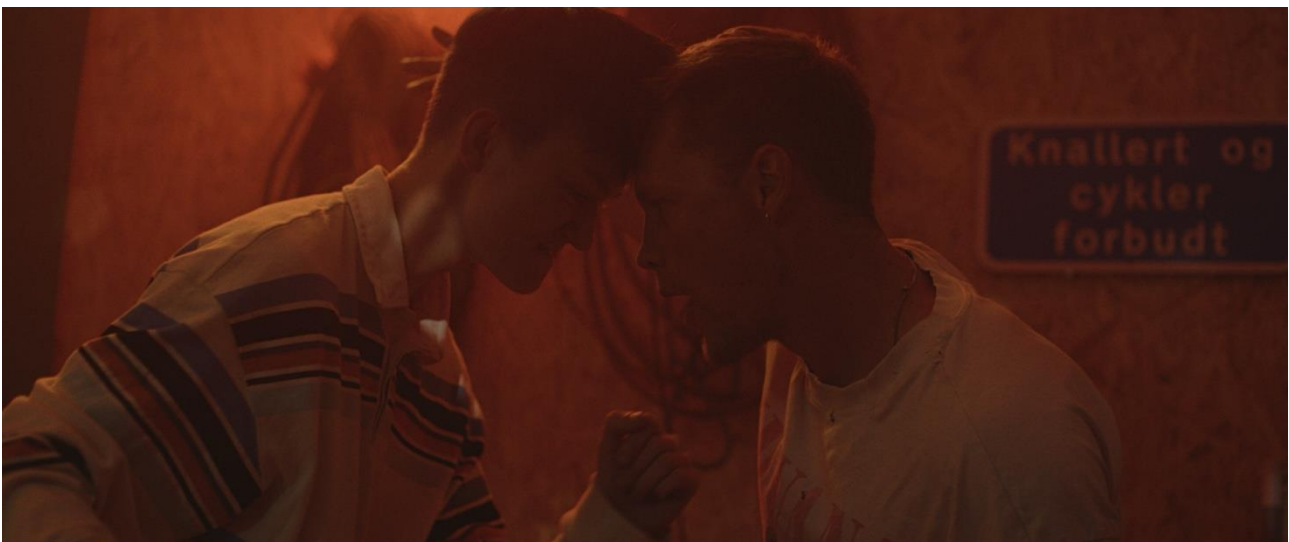
Vincent modtager også nyheden rystet, og pludselig står de to brødre i en situation, hvor de efter mange års afstand er nødt til at opbygge et forhold til hinanden. Konstant lurder det præstens ord om, at Vincent har ret til at kende sandheden, for hvad er det for en sandhed, der er blevet holdt skjult for ham og for filmens publikum?

Efter nyheden om forældrenes død følger en række beslutninger, som Lasse og Vincent må træffe sammen. Trods myndighedernes advarsel insisterer Lasse på at se forældrene en sidste gang – et syn, der får Vincent til at besvime. I forældrenes testamente står det skrevet, at de opfordrer Lasse til at tage sig af Vincent i tilfælde af deres bortgang, men Lasse, der føler sig som en fremmed i sit

barndomshjem, føler sig umiddelbart ude af stand til at skulle være autoritetsfigur for nogen som helst, så det letteste lader til at være at sende Vincent hjem til deres onkel Hans, selvom det er stik mod Vincents egne ønsker.

Men langsomt begynder brødrene at nærme sig hinanden. De hygger sig og taler om 'Pulp Fiction', som er Lasses yndlingsfilm, og hvis hovedperson, Vincent Vega, jo hedder det samme som Vincent, og da Hans kommer for at hente Vincent, får Lasse i sidste øjeblik stoppet bilen og forhindrer at lillebroren bliver fjernet. "Du vil ikke kunne være der for ham, Lasse. Synes du, det gik godt sidst?" lyder det nedladende fra Hans, men Lasse og Vincent står fast på beslutningen, som de fejrer ved at tage på værtshus med Lasses kammerater.

For Vincent er det en privilegeret indvielse i brorens liv, men der festes og tales efter nogle helt andre koder, end Vincent er vant til. Ikke mindst da han efter at være blevet drukket fuld og have hørt til alle Lasses voksne venners røverhistorier står over for Skuret, da mere end antyder, at der er noget i hans fortid, han burde vide. Og så er der pludselig ikke andet for Lasse at gøre, end at konfrontere fortidens hemmeligheder direkte: "Jeg er din far," siger han lakonisk til Vincent, der pludselig tvinges til at se sin storebror i et helt andet lys, selvom han slet ikke har kapacitet til det: "Du er så fuld af lort!" råber han i afmagt.

Til gengæld søger han hjælp hos Lisbeth, der kan bekræfte at Lasse taler sandt. Hun er nemlig Vincents mormor, for det er hendes datter Iben, der er hans mor. Men Iben magtede ikke opgaven og forsvandt kort efter fødslen og overlod dermed den lille dreng til den dengang kun 15-årige Lasse, der ikke havde det mindste begreb om at være far. Hun siger også, at der ikke går en dag, hvor hun ikke fortryder at have været med til den hemmelighedelse, selvom hun er overbevist om, at det var det eneste rigtige at lade ham vokse op med Karen og Torben som forældre. Hun tilbyder ham et værelse på præstegården, men Vincent aner ikke, hvad han skal stille op med alle de nye oplysninger om sit liv og sin identitet. Han føler sig afkoblet fra de forældre, der har løjet for ham hele livet, men som han ikke kan konfrontere, fordi de er døde, og Lasse har han slet ikke lyst til at se.

Men far og søn forsones, og til Karen og Torbens begravelse finder Lasse og Vincent hinanden. Bundet sammen af savnet og visheden om, at de selv må finde ud af rammerne for deres forhold, begiver de sig ind i fremtiden. Vincent flytter ind hos sin ven, Lasse flytter væk fra værkstedet og forsones med Freja,

og sammen får de endelig afprøvet den hjelm, der var Lasses gave til Vincents konfirmation. ”Jeg har dig,” siger Lasse til Vincent på en måde, der får tanken om at de er far og søn til at virke realistisk.

Karakteranalyse

- Lav en personkarakteristik af Lasse og Vincent. Hvad kendetegner dem i forhold til adfærd, vaner og udseende?
- Hvordan er deres relationer til andre mennesker? Kig blandt andet på Lasses forhold til Freja og Skuret og hans andre venner, og Vincents nære venskab og de drenge, der driller ham. Hvorfor mon de er så forskellige?
- Hvad får vi at vide om Torben, Karen og præsten Lisbeth? Hvordan forvalter disse karakterer deres voksne autoritet? Diskuter om eleverne kan forstå deres bevæggrunde?
- Sæt nogle nøgleord på familien som helhed.

Plotudvikling og miljø

- Tegn en kurve over filmens handling. Hvilke begivenheder står som de mest centrale, og hvilke spiller en mere sekundær rolle?
- Undervejs i filmen er der masser af antydninger af, at forholdet mellem Lasse og Vincent ikke er, som Torben og Karen har fortalt det til Vincent hele hans liv. Hvilket effekt har det, at der går mere end en time, før Lasse fortæller Vincent, at han er hans far?
- Hvordan skal vi forstå filmens slutning? Hvad mon der kommer til at ske herefter?
- Hvad karakteriserer det miljø, 'Sønnike' udspiller sig i? Vi befinder os i den danske provins, men Lasses tilværelse med vennerne på værkstedet virker langt fra Torben og Karens hjem.

Tematiske nedslag

Tro, hemmeligheder og løgne

- Helt centralt i filmen står troen. Det er næppe tilfældigt, at to kirkelige begivenheder – konfirmation og begravelse – danner ramme om nogle af filmens afgørende scener, ligesom

præsten Lisbeth spiller en afgørende rolle for både Karen, Torben, Vincent og Lasse. Diskuter på hvilken måde kristendommen bliver italesat i filmen, og hvilken effekt det har.

- Bibeldet ”Sandheden skal gøre jer frie” indrammer filmens fokus på hemmeligheder og løgne. Alle i familien – og Lisbeth med – har gjort sig skyldige i at lyve for Vincent, men de har gjort det ud fra en vurdering, at det var for hans eget bedste. Det præsenterer et næsten filosofisk spørgsmål om, hvornår løgne kan retfærdiggøres. Debatter i klassen for og imod: Skulle Vincent have vokset op hos sin dengang bare 15-årige far, eller var det bedre for ham at leve i uvished?

Maskulinitet og følelser

- Lasse og Vincent repræsenterer to meget forskellige former for maskulinitet. Hvor Vincent er blid, følsom og tænkende, så er Lasse hård, mere kontant og ikke i fuldkommen kontakt med sine følelser. Lasse kører ræs, roder med biler, drikker alt for meget, og han og hans venner lever højt på at genfortælle historier, hvor de har opført sig grænseoverskridende. Vincent er helt anderledes, men kan alligevel ikke lade være med at beundre sin formodede storebror. Diskuter på hvilken måde man kan sige, at Vincent og Lasse går fejl af hinanden på grund af forskellige forestillinger om, hvordan man er mand?
- I slutningen af ’Sønnike’ er der to scener, der tydeligt viser kærligheden mellem Lasse og Vincent. Først da de holder om hinanden efter Karen og Torbens begravelse og siden, da de kører ræs, og Vincent holder fast på Lasse for ikke at falde af. Disse scener er næsten filmet som traditionelle kærlighedsscener. Hvilken effekt har det, at det ikke er et kærestepar, der er forbundet, men to mænd, der er far/søn eller brødre?

Genre, æstetik og miljø

Når man analyserer en film, er det altid interessant at kigge på dens genre, fordi genre er et klassificeringsværktøj, der gør det nemmere at finde ud af, ud fra hvilke parametre, man skal forstå en film. ’Sønnike’ er et realistisk familiedrama, men også en dannelseshistorie eller et *coming of age*-drama på grund af Vincents bevægelse fra barndommens uskyld ind i ungdomslivets kompleksitet. Det realistiske islæt gør, at filmen holder sig på en spillebane af begivenheder, der kunne finde sted i virkeligheden.

- Hvilken betydning har genrevalget for filmen? Kunne man tænke sig 'Sønnike' iscenesat på en anden måde?
- Beskriv Vincents udvikling gennem filmen.

Realismen slår også igennem rent æstetisk. Der er en virkelighedsnær fornemmelse i billederne, og fordi 'Sønnike' er udelukkende optaget på Fyn, får vi også et helt særligt billede af den danske provins, hvor locations som bilværkstedet, hvor Lasse bor, parkeringspladser som mødested for knallertbøller og den lokale kirke indtager væsentlige roller. De valgt locations siger også noget om de socialklasser, der er repræsenteret i 'Sønnike'. Vi er langt fra den københavnske overklasse med PH-lamper og Børge Mogensen-møbler, der så ofte får taletid i dansk film. På den måde placerer 'Sønnike' sig som et partsindlæg i diskussionen om forskellene mellem land og by i Danmark, for selvom miljøet i 'Sønnike' til tider kan virke barsk, så er det skildret med stor ømhed.

- Find konkrete eksempler i filmen, der fungerer som markører for et bestemt miljø, og diskuter deres betydning.
- Filmens musik er komponeret af Søren Huss. Diskuter soundtrackets betydning for filmen som helhed.